

Algartaim agus dífhabhú: ó ghníomhaíochtaí gan ríomhaire go céimeanna in ord

Súil thapa ar an gceacht

Oscail le samplaí laethúla a bhfuil ord seasta iontu (soilse tráchtá, scuaine don dinnéar scoile) agus fiafraigh cad a théann amú má imíonn céim. Léirigh go beo algartam chun planda a uisciú, folaigh céim amháin mar fhabht, ansin dífhabhú é. Scríobhann grúpaí 5–8 gcéim do chárta jab ranga, briseann siad céim amháin, malartaíonn siad pacáistí agus cuardaíonn siad an fabht. Taifeadann siad ar pháipéar an t-algartam, an fabht, an réiteach agus mionsonra amháin a fágadh ar lár, ansin cuireann siad orduithe ‘ar aghaidh’/‘cas’ i ndiaidh a chéile ar an seicheamhóir algartam idirghníomhach chun úll a bhaint amach i seacht gcéim nó níos lú.

Cuspóirí foghlama

- Treoracha beachta céim ar chéim a scríobh do thasc fíor agus mionsonraí neamhriachtanacha a aithint
- Fabht a cuireadh isteach d'aon ghnó in algartam grúpa eile a aimsiú agus a réiteach
- Bealach róbait i seicheamh a thógáil agus a dhífhabhú laistigh de theorainn céimeanna

Roimh an gclog: réiteach

Priontáil na ceithre chárta taisc ionas go mbeidh ceann ag gach grúpa, agus sann a chárta féin do gach grúpa; gearr stiallacha bána céimeanna, 8–10 do gach grúpa. Bailigh na fearais: trí leabhar leabharlainne, planda le canna uisce agus trádaire, ceithre phota péinte séalaithe agus trádaire ealaíne. Glan spás urláir in aice an dorais do na grúpaí líne Corpoideachais. Cuir na boird ina bpéirí don mhalartú roimh an gclog. Lódáil an seicheamhóir algartam idirghníomhach i mód dúshláin ar an gclár bán idirghníomhach.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
cártaí leide taisc (sórtáil leabharlainne, líne Corpoideachais, cúram an phlanda, ábhair ealaíne a chur i dtaisce)	1	grúpa	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	scríobh teidil na gceithre thasc ar nótaí greamaitheacha
cártaí bána céimeanna nó stiallacha páipéir	10	grúpa	seomra ranga	leathbhileoga páipéir gharbh
pinn luaidhe	1	dalta	seomra ranga	aon uirlis scríbhneoireachta
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	leathanach bán ar a dtarraingíonn an dalta línte le rialóir chun ceithre réimse ghearra nótaí a dhéanamh
planda an ranga, canna uisce agus trádaire	1	rang	seomra ranga	cupán folamh agus sceitse simplí de phlanda ar an glár; déan aithris ar an uisce a dhoirteadh os cionn trádaire
leabhair scéalta do na grúpaí sórtála leabharlainne	3	grúpa a bhfuil an tasc sórtála leabharlainne acu	seomra ranga	trí chárta páipéir gharbh agus sloinne údair difriúil ar gach ceann acu
potaí péinte folmha nó séailithe agus trádaire ealaíne do na grúpaí a chuireann ábhair ealaíne i dtaisce	4	grúpa a bhfuil an tasc ábhair ealaíne a chur i dtaisce acu	seomra ranga	ceithre phota pinn luaidhe nó ceithre phota iógairt atá glan, agus bosca éadomhain

Pointe sábháilteachta

Grúpaí an uisce agus na bpotaí péinte: ní dhoirtear ach os cionn an trádaire, séalaítear na potaí sula n-íompraítear iad, agus glantar aon doirteadh láithreach. Siúlann grúpaí na líne Corpoideachais: gan aon rith chuig an doras.

Céimeanna teagaisc

- **Céimeanna beachta, fabhtanna agus a réiteach:** Léirigh an timthriall iomlán go beo leis an bplanda, an canna agus an trádaire sula scríobhann aon ghrúpa. Dírig méar ar na focail algartam agus fabht agus tú á léiriú; abair dífhabhtú an nóiméad a chuireann tú an chéim atá ar iarraidh, ‘siúil chuig an bplanda’, ar ais. Ná luaigh astarraingt ach mar fhrása ó bhéal: trasnaigh amach os ard na mionsonraí faoin ngeansaí agus faoin aoibh gháire gan ceathrú focal a chur ar an gclár.
- **Cad iad na mionsonraí atá tábhachtach?:** Ná taispeáin ach leid chomhroinnte amháin, Sórtáil Leabharlainne: gan cártaí grúpa fós. Tabhair dhá nóiméad don phlé ‘coinnigh nó fág ar lár’, ansin éist le trí nó ceithre ghuth. Athluaigh i d’fhocail féin: coinnigh an rud a athraíonn an toradh, fág ar lár an rud nach n-athraíonn. Cuir béim air gur féidir le dhá algartam éagsúla a bheith ceart araon, agus iad soiléir.
- **Scríobh, bris agus réitigh:** Coinnigh smacht daingean ar an timthriall 18 nóiméad: tuar an ranga faoin gcineál fabht, 5 nóiméad ag scríobh, 3 nóiméad do thástáil an róbaít, 2 nóiméad chun céim amháin go díreach a bhriseadh, 5 nóiméad ag malartú agus ag dífhabhtú, 2 nóiméad ag roinnt. Siúil timpeall an tseomra lena chinntiú gur fíorbhotún folaithe é an t-athrú, agus nach bhfógraítear é. Nuair a ghníomhaíonn péire os comhair an ranga, fiafraigh de na daltaí atá ag breathnú cá bhfuil an fabht, ionas go mbeidh fiú na daltaí díomhaoine ag léamh na gcéimeanna.
- **Taifead an t-algartam agus an réiteach:** Taispeáin an sampla oibrithe ceithre nóta uair amháin, ansin ní thaifeadann na daltaí ach ar pháipéar: an t-algartam mar orduithe, an fabht in aon líne amháin, an réiteach, agus mionsonra amháin a fágadh ar lár. Spreag iad le ‘orduithe, ní scéal.’ Déanann na daltaí a chríochnaíonn go luath sceitse d’algartam níos giorra don jab céanna: ní cheadaítear aon cheann níos faide.
- **Dúshlán: bealach an róbaít:** Stiúir an seicheamhóir algartam ar an gclár bán idirghníomhach; níl gléasanna ag na daltaí. Tugann an rang ar fad ordóg suas/síos sula mbrúitear Run, agus cuireann oibrí deonach amháin gach ordú leis. An croídhúshlán amháin: greille 4×4, an t-úll i ≤7 gcéim (oibríonn trí ordú ‘ar aghaidh’, ‘cas ar chlé’, trí ordú ‘ar aghaidh’). Tar éis teipe, fiafraigh cén t-ordú aonair ba cheart a athrú, ansin brúigh Run arís ionas go bhfeicfear an dífhabhtú.

Cad ba cheart a fheiceáil

Cruthaíonn grúpaí 5–8 n-ordú in ord is féidir le ‘róbat’ ciúin a leanúint; aimsítear agus réitítear briseadh d’aon ghnó i gcéim amháin (ord mícheart, gluaiseacht ar iarraidh, treo droim ar ais) ionas go n-éireoidh leis an aththástáil. Ar an seicheamhóir, sroicheann an rang an t-úll i seacht gcéim nó níos lú; botún coitianta is ea casadh roimh an tríú ‘ar aghaidh’ nó a bheith ag féachaint an treo mícheart tar éis casadh: rith arís é ón gcill tosaigh agus an róbat ag féachaint ar dheis.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **‘Ciallaíonn an fabht go raibh an duine a lean na céimeanna míchúramach.’** Athimir an léiriú leis an bplanda: doirteann oibrí deonach cúramach an t-uisce ar an urlár fós nuair atá céim 3 ar iarraidh. Abair go soiléir: dífhabhthaímid na céimeanna, ní chuirimid an milleán ar an té a leanann iad.
- **‘Bíonn treoracha níos fearr i gcónaí nuair a bhíonn níos mó mionsonraí iontu.’** Tarraing aird arís ar na línte faoin ngeansaí agus faoin aoibh gháire a trasnaíodh amach sa léiriú. Fiafraigh: má fhágaimid é seo ar lár, an oibríonn an jab fós? Ná coinneigh ach an méid a athraíonn an toradh.
- **‘Má tá na céimeanna mícheart, gheobhaidh tú an toradh ceart fós má dhéanann tú níos mó iarrachta.’** Fill ar an bpríomhcheist ón tús: teipeann céimeanna míchearta is cuma cé chomh dian is a dhéanann tú iarracht. Ceartaigh ordú amháin, déan aththástáil, agus taispeáin nach n-oibríonn an jab ach nuair atá an t-algartam ceart.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tairg an tús abairte ar an gclár Ar dtús... Ansin... Ina dhiaidh sin... Ar deireadh... agus cuir an grúpa ina suí ag bord an mhúinteora don chéad scríobh agus tástáil. • Le linn dúshlán an róbait, ná lig dóibh ach an chéad ordú aonair eile a mholadh agus tusa ag coinneáil an tseichimh.	• Tar éis dífhabhthú rathúil, fiafraigh cén fáth ar leor an t-aon chéim sin a athraíodh, agus an bhféadfadh algartam soiléir eile oibriú freisin. • Ar an seicheamhóir, tuar ordóg suas/síos sula mbrúitear Run gach uair agus ainmnigh os ard an fabht is dóichí.	• Scríobh algartam eile, níos giorra, don jab céanna a éireoidh leis fós i dtástáil le róbait ciúin. • Má bhíonn am fágtha, tabhair faoin mbealach roghnach go dtí an réalta ar ghreille 4×3 i sé chéim agus tabhair údar le gach ordú a baineadh amach.

Nasc traschuraclaim

Nasc le scríbhneoireacht nós imeachta sa Bhéarla agus le hord aibítre sa Mhatamaitic: cuireann na grúpaí sórtála leabharlainne na húdair in ord de réir sloinne.

